



## Etická komisia prokuratúry

XV/1 Spr 30/18/1000-18

Trenčín, 14. marca 2018

### STANOVISKO

Etická komisia prokuratúry na základe žiadosti krajského prokurátora v Prešove sp. zn. Es 1/2018/7700-4 zo dňa 26. februára 2018, doručenej Etickej komisii prokuratúry dňa 1. marca 2018, podľa ustanovenia § 217b ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov vydáva nasledovné

#### stanovisko :

**Konaním prokurátora spočívajúcim v tom, že ako konajúci prokurátor zastupujúci obžalobu v konkrétnej trestnej veci po hlavnom pojednávaní v danej veci sa na chodbe súdu pred pojednávacou miestnosťou pozdravil s rodičmi osoby obžalovanej z trestného činu, a to podaním ruky s otcom obžalovanej osoby a dotykom líc s matkou obžalovanej osoby,**

**boli porušené pravidlá prokurátorskej etiky, obsiahnuté v ustanovení článku 4. bodoch 4.1 a 4.2 Etického kódexu prokurátora, prijatého Radou prokurátorov Slovenskej republiky dňa 11. januára 2016.**

#### Odôvodnenie :

Dňa 1. marca 2018 bola Etickej komisii prokuratúry doručená žiadosť krajského prokurátora v Prešove sp. zn. Es 1/2018/7700-4 zo dňa 26. februára 2018 o stanovisko Etickej komisie prokuratúry (ďalej len „Etická komisia“).

Krajský prokurátor v Prešove v uvedenej žiadosti o stanovisko uvádza, že Krajskej prokuratúre Prešov bola postúpená žiadosť podávateľa na preskúmanie postupu vyšetrovateľa a dozorujúceho prokurátora v konkrétnom trestnom konaní (ďalej len „podanie podávateľa“).

Krajský prokurátor v Prešove ďalej uvádza, že z daného podania podávateľa vyplýva, že intervenujúci prokurátor v trestnej veci po skončení hlavného pojednávania na okresnom súde, vedeného proti bývalej manželke podávateľa, pred pojednávacou miestnosťou „sa s úsmevom privítal so svokrovcami podávateľa,

obžalovanú pobozkal na znak priateľstva...“, čo podľa podávateľa je vrchol arogancie prokurátora voči spravodlivosti.

K uvedenému podaniu podávateľa predložil Krajskej prokuratúre Prešov dotknutý prokurátor písomné stanovisko.

Uvedol v ňom okrem iného, že obžalovaná je dcérou bývalého policajta Obvodného oddelenia PZ, o čom sa dozvedel až na hlavnom pojednávaní, ktorého poznal, nakoľko on v minulosti pôsobil na Okresnom riaditeľstve PZ ako vyšetrovateľ. Poznali sa len služobne. Po skončení pojednávania ho na chodbe oslovil otec obžalovanej podaním ruky, čo on opätovoľoval a zo zdvorilosti pozdravil aj jeho manželku dotykom líc. S obžalovanou sa nebozkával. Pri stretnutí s rodičmi obžalovanej dodržal pravidlá etického správania. Nenarušil tým dôveryhodnosť svojej osoby ani prokuratúry.

Krajský prokurátor v Prešove konštatuje, že aj keď dotknutý prokurátor popiera, že by sa po hlavnom pojednávaní na chodbe pred pojednávacou miestnosťou bozkom na líce pozdravil s obvinenou, priznal, že týmto spôsobom sa pozdravil minimálne s rodičmi obvinenej. Krajský prokurátor v Prešove má za to, že aj takéto konanie zásadným spôsobom sponchybnilo nezaujatosť a nestrannosť konania prokurátora pri výkone dozoru v predmetnej trestnej veci a v konečnom dôsledku negatívne ovplyvnilo dôveryhodnosť jeho osoby a prokuratúry.

Podľa názoru krajského prokurátora v Prešove správanie dotknutého prokurátora popísané podávateľom podania aj v kontexte konštatovaného vyjadrenia samotného prokurátora sa javí byť porušením pravidiel prokurátorskej etiky v intenciách ustanovenia § 26 ods. 1 písm. n) zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 154/2001 Z. z.“).

Krajský prokurátor v Prešove vo svojej žiadosti o stanovisko poukázal zároveň na konkrétne ustanovenia Etického kódexu prokurátora vzťahujúce sa podľa jeho názoru na uvedené konanie dotknutého prokurátora a požiadal Etickú komisiu prokuratúry v súlade s ustanovením § 217b ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z. o zaujatie stanoviska, či v konštatovanom prípade neporušil dotknutý prokurátor pravidlá prokurátorskej etiky.

Krajský prokurátor v Prešove k žiadosti o stanovisko predložil podanie podávateľa a vyjadrenie dotknutého prokurátora k podaniu podávateľa.

Podľa ustanovenia § 217b ods. 1 zákona č. 154/2001 Z. z., ak sa navrhovateľ alebo disciplinárna komisia domnieva, že disciplinárne previnenie prokurátora spočíva v porušení pravidiel prokurátorskej etiky, požiada o stanovisko Etickú komisiu prokuratúry (ďalej len „etická komisia“). Etická komisia vydá stanovisko do 30 dní od doručenia žiadosti navrhovateľa alebo disciplinárnej komisie.

Etická komisia prerokovala žiadosť krajského prokurátora v Prešove o stanovisko Etickej komisie prokuratúry na svojom zasadnutí konanom dňa 14. marca 2018 v Trenčíne a dospela k záveru, že konaním prokurátora, ktoré je opísané vo výrokovej časti tohto stanoviska, boli porušené pravidlá prokurátorskej etiky, obsiahnuté v ustanovení článku 4. bodoch 4.1 a 4.2 Etického kódexu

prokurátora, prijatého Radou prokurátorov Slovenskej republiky dňa 11. januára 2016 (ďalej len „Etický kódex prokurátora“).

Z Preambuly Etického kódexu prokurátora vyplýva, že hlavným účelom Etického kódexu prokurátora je upraviť základné princípy a pravidlá profesijnej zodpovednosti a správania sa prokurátora v záujme vytvorenia, udržiavania a prehĺbovania dôvery verejnosti v prokurátorský stav a že prokurátor vykonáva svoju funkciu spôsobom preukazujúcim najvyššiu formu nezávislosti, nestrannosti, profesionality, zodpovednosti, bezúhonnosti a dôveryhodnosti.

Podľa článku 4. bodu 4.1 Etického kódexu prokurátora prokurátor je povinný dodržiavať pravidlá etického správania pri výkone svojej funkcie, ako aj v súkromnom živote, a tým prispievať k zvyšovaniu dôveryhodnosti prokuratúry.

Podľa článku 4. bodu 4.2 Etického kódexu prokurátora prokurátor je povinný zdržať sa akéhokoľvek správania, ktoré môže negatívne ovplyvniť dôveryhodnosť jeho osoby a prokuratúry.

Prokurátor vykonáva funkciu verejnú, koná vo verejnom záujme, ochraňuje ho a slúži mu. Prokurátor si tak musí byť vedomý toho, že jeho správanie môže byť podrobené bližšiemu záujmu spoločnosti, a to nielen počas plnenia jeho služobných povinností, ale aj pri výkone aktivít súkromného života. To, že prokurátor ako verejný činiteľ musí strpieť aj určitú mieru kritiky verejnosti, je plne v súlade s judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva. Tejto skutočnosti tak musí prispôbiť svoj profesionálny ako aj súkromný život. Pravidlá, ktoré upravuje Etický kódex prokurátora ako základné pravidlá etického správania, je každý prokurátor povinný dodržiavať tak pri výkone svojich služobných povinností, ako aj vo svojom súkromnom živote.

K zvyšovaniu dôveryhodnosti prokuratúry ako celku musí prispievať každý prokurátor prispôbením svojho správania. Je nevyhnutné, aby si prokurátor vždy dôsledne zvážil možný dopad svojho konania nielen na vnímanie jeho osoby, ale aj na vnímanie prokuratúry, ktorej je predstaviteľom. Prokurátor teda nesmie vykonávať žiadne aktivity, ktoré by mohli negatívnym spôsobom ovplyvniť dôveryhodnosť prokuratúry a dôstojnosť funkcie, ktorú vykonáva. S princípom dôveryhodnosti prokurátora úzko súvisia aj princípy zdvorilosti a slušnosti prokurátora, nakoľko tieto sa prelínajú a prispievajú tak spoločne k vytváraniu celkového obrazu prokuratúry v očiach verejnosti.

Bez akýchkoľvek pochybností sa Etická komisia stotožňuje s názorom krajského prokurátora v Prešove, že takéto konanie dotknutého prokurátora zásadným spôsobom spochybnilo nezáujatosť a nestrannosť jeho konania v danej trestnej veci a v konečnom dôsledku negatívne ovplyvnilo dôveryhodnosť jeho osoby a prokuratúry.

Nestrannosť prokurátora sa prejavuje v dvoch aspektoch. Prvý spočíva v rýdzo osobnom presvedčení určitého prokurátora v danej veci. Keďže ide o subjektívnu kategóriu vyjadrujúcu vnútorný psychický vzťah samotného prokurátora k danej veci (zahŕňa vzťah prokurátora k predmetu konania, jeho účastníkom a právnym zástupcom), je o nej schopný vypovedať jedine sám prokurátor. Takto úzko ponímaná kategória nestrannosti by však nenašla v praxi uplatnenie bez jej

vyjadrenia aj v širšej, objektívnej rovine. Za objektívne nemožno považovať len to, ako sa nestrannosť prokurátora javí navonok (napr. účastníkovi konania), ale najmä to, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne založiť pochybnosti o tom, či prokurátor disponuje určitým vzťahom k veci.

Vo všeobecnosti sa rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti prokurátora, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie prokurátora vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti prokurátora.

Z tohto pohľadu dôjde k vylúčeniu prokurátora z veci nielen vtedy, keď jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom je založený na zaujatosti skutočne preukázanej, ale rovnako, i keď existuje čo i len najmenšia pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach verejnosti.

Každý prokurátor by si mal uvedomiť, že dôvera verejnosti k prokuratúre ako k orgánu verejnej moci je veľmi krehká.

Každý prokurátor by mal preto konať tak, že túto dôveru neohrozí. Práve naopak. Svojimi činmi, svojím správaním, svojimi výstupmi, svojou slušnosťou a citom pre spravodlivosť by mal dôveru verejnosti v prokurátorský stav nepretržite posilňovať.

Verejnosť je dôvodne kritická k akýmkoľvek prejavom neadekvátneho správania sa predstaviteľov orgánov verejnej moci a tieto citlivo vníma.

Verejnosť si pamätá, neodpúšťa.

Verejnosť legitímne očakáva, že prokurátor bude zachovávať dôstojnosť pri výkone funkcie prokurátora, chrániť vážnosť vykonávanej funkcie a vystríhať sa všetkého, čo by mohlo spôsobiť ujmu na cti prokurátora alebo oslabiť dôveru v jeho nestrannosť.

Ako môže prokurátor očakávať, že verejnosť uverí tomu, že on ako prokurátor bezvýhradne naplňa poslanie prokuratúry spočívajúce v ochrane práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu, keď sa po skončení pojednávania pred pojednávacou miestnosťou priateľsky pozdraví s rodičmi osoby obžalovanej z trestného činu vo veci, v ktorej zastupuje obžalobu?

Ako môže očakávať, že verejnosť uverí tomu, že je spravodlivý a nestranný?

Prokurátor nesmie svojím správaním a vystupovaním na verejnosti spochybňovať zdanie nezávislosti a musí konať podľa etických zásad profesionálneho správania sa prokurátora. V prípade, že tak nekoná, oslabuje nielen vlastnú legitimitu, ale aj legitimitu prokuratúry. Nezávislosť, nestrannosť a etika sú tak princípmi nevyhnutnými pre dôveryhodnosť prokuratúry.

Je povinnosťou prokurátora prispievať k udržiavaniu integrity, nezávislosti a dôveryhodnosti prokurátorského stavu. Mal by sa správať striedmo a obozretne, aby sa vyhol čo i len náznaku nevhodnosti vo svojom prejave, ktoré by tieto kvality prokuratúry spochybnili. Urobiť všetko pre spravodlivosť a nič pre seba, je čestnou



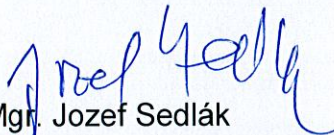
a strastiplnou axiómou života prokurátora. Jeho motto má byť povinnosť a nie úspech.

Záverom Etická komisia uvádza, že neušlo jej pozornosti vyjadrenie dotknutého prokurátora, že „o tom, že sa jedná o rodičov obžalovanej som sa dozvedel až na hlavnom pojednávaní, na ktorom boli tiež prítomní. Po pojednávaní, na chodbe ku mne pristúpil otec obžalovanej s manželkou, s ktorým som sa pozdravil podaním ruky. Slušne a zdvorilo v súlade s etikou som sa pozdravil aj s jeho manželkou dotykom líc.“, čo v kontexte uvedeného vyššie hodnotí Etická komisia i ako porušenie pravidiel prokurátorskej etiky, obsiahnuté v ustanovení článku 2. bodu 2.3 Etického kódexu prokurátora, podľa ktorého prokurátor, ktorý si je vedomý skutočností, ktoré môžu spochybniť jeho nestrannosť, sám uplatní zákonom ustanovený postup smerujúci k jeho vylúčeniu z pojednávania alebo rozhodovania v konkrétnej veci.

V záujme zachovania a dodržania nestrannosti konania ako jedného zo základných princípov spravodlivého procesu garantovaného množstvom medzinárodných dokumentov, je prokurátor povinný v prípade skutočností, ktoré by mohli zakladať dôvod na jeho zaujatosť, sám iniciovať alebo realizovať svoje vylúčenie z rozhodovania alebo pojednávania veci. Neoznámenie dôvodov možnej zaujatosti môže mať závažné dôsledky na celé konanie, vrátane jeho zmarenia.

Keďže však žiadosť krajského prokurátora v Prešove o stanovisko Etickej komisie posúdenie tejto skutočnosti neobsahovala, uvedené konštatovanie nenašlo svoje odzrkadlenie vo výrokovej časti tohto stanoviska.



  
Mgr. Jozef Sedlák  
predseda Etickej komisie prokuratúry